

PROJEKTOWANIE UNIWERSALNE - wyzwanie naszych czasów.

*Nikt nie może być dyskryminowany w życiu politycznym,
społecznym lub gospodarczym z jakiegokolwiek przyczyny.*

(Art. 32 pkt 2 Konstytucji RP)

DOROTA POTEJKO:

Pełnomocnik Prezydenta Poznania ds. osób niepełnosprawnych, Urząd Miasta Poznania

Zastępca Dyrektora Wydziału Zdrowia i Spraw Społecznych w Urzędzie Miasta Poznania. W ramach obowiązków współpracuje z instytucjami sektora pozarządowego, rządowego, samorządowego w zakresie identyfikacji i zaspokajania potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

MAREK ADAMCZEWSKI:

prof. dr hab. , Kierownik Katedry Projektowania Produktu Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku

Designer, ma na swoim koncie blisko 300 wdrożonych do produkcji projektów. Od 2003 roku kieruje pracownią projektową maradDesign. Kurator i projektant wielu wystaw, członek jury konkursów wzorniczych. Designer Roku 2006. Wykładowca Studiów Podyplomowych Total Design Management (IWP/Szkoła Biznesu PW w Warszawie).

MACIEJ AGUSTYNIAK: *Prezes Fundacji Polska Bez Barrier*

Pedagog, trener, ekspert Krajowego Mechanizmu Prewencji. Prowadzi szkolenia z m.in. z zakresu udostępniania wydarzeń kulturalnych osobom z różnymi potrzebami, profesjonalnej obsługi klientów z niepełnosprawnościami, dostępnej architektury. Realizował wiele programów w zakresie dostosowania przestrzeni i usług do potrzeb osób ze specjalnymi potrzebami.

MARCIN KLAG: *Wydział Sztuki Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie*

Przedstawiciel projektu „Wzornictwo, Innowacja, Społeczeństwo - PO Kapitał Ludzki”. Projektant, absolwent Wydziału Form Przemysłowych krakowskiej ASP. Specjalizuje się w projektowaniu komunikacji wizualnej, książek i czasopism. Interesuje się zagadnieniami dostępności dziedzictwa narodowego w edukacji. Na uczelni prowadzi zajęcia z komunikacji wizualnej.

BARTOSZ PIOTROWSKI *Kierownik zespołu ds. wzornictwa przemysłowego,
Pojazdy Szynowe PESA Bydgoszcz SA*

Wykładowca i adiunkt w pracowni projektowania produktu na Uniwersytecie Technologiczno-Przyrodniczym w Bydgoszczy. Prowadzi również zajęcia na studiach podyplomowych: Total Design Management w Szkole Biznesu Politechniki Warszawskiej/IWP. Laureat wielu nagród i wyróżnień, w tym tytułu Designer Roku 2014.

MAREK WYSOCKI

*Dyrektor Centrum Projektowania Uniwersalnego przy
Politechnice Gdańskiej*

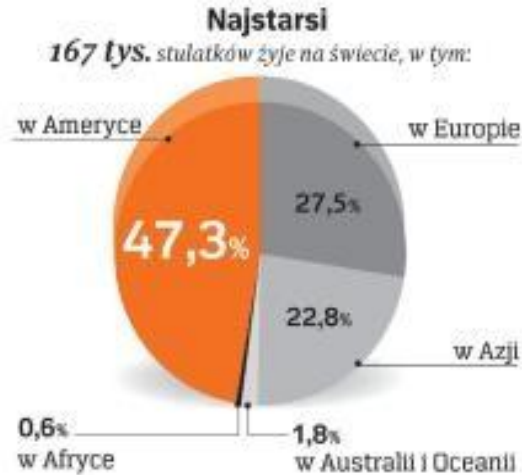
Pracownik naukowy Wydziału Architektury Politechniki Gdańskiej. „Access Officer” miasta Gdyni. Członek Komisji Ekspertów ds. Osób Niepełnosprawnych przy Rzeczniku Praw Obywatelskich. Ekspert Grupy ON Inclusion 14-20, Członek Grupy Roboczej Krajowych Inteligentnych Specjalizacji działającej przy Ministerstwie Gospodarki.

PANEL: JAK PROJEKTOWAĆ UNIWERSALNIE?

DLA KOGO
PROJEKTUJEMY?

JAK PROJEKTOWAĆ
UNIWERSALNIE?

CZY PROJEKTOWANIE
UNIWERSALNE SIĘ
OPŁACA?

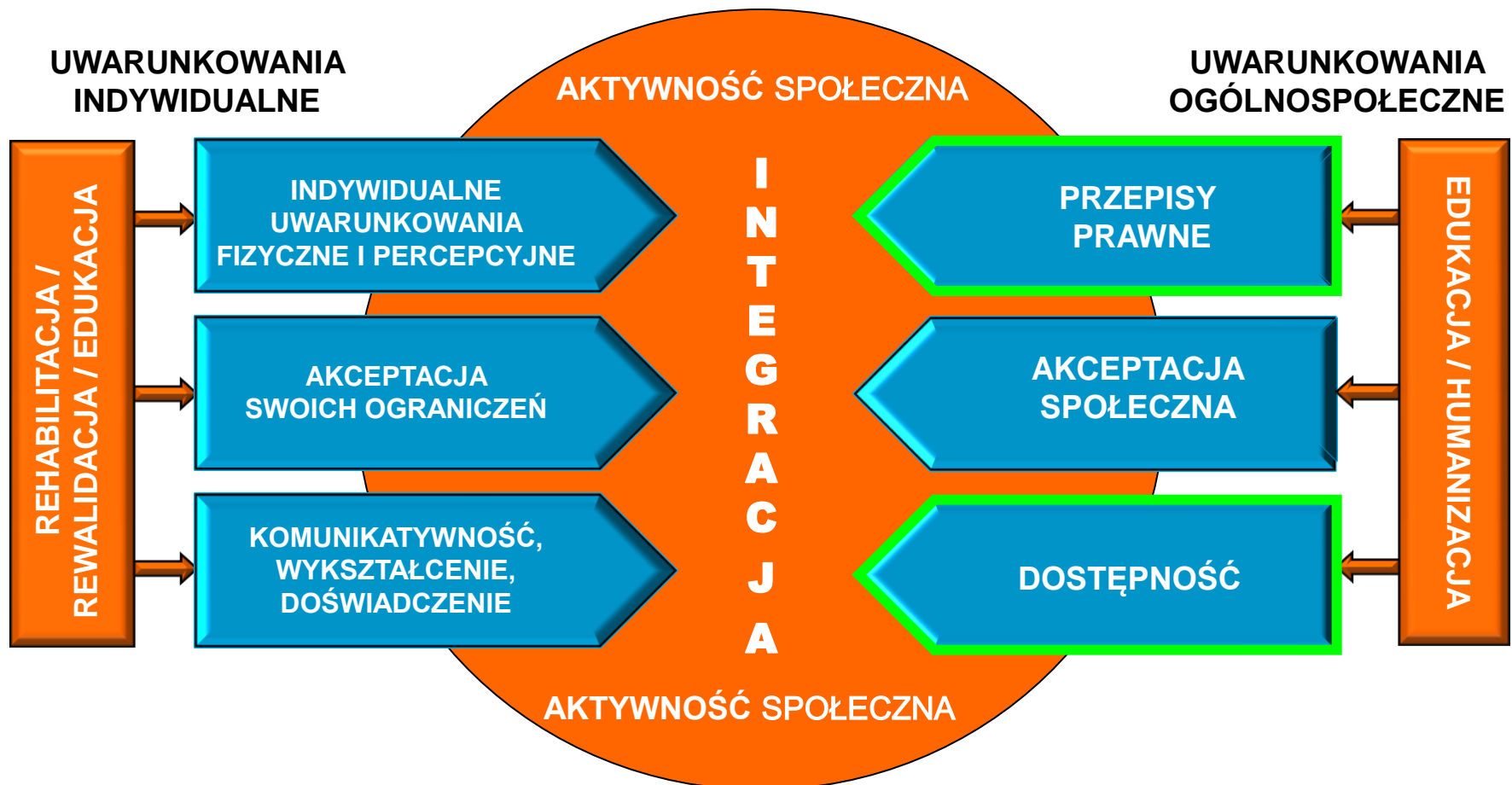
- Niepełnosprawnym można się urodzić,
- Niepełnosprawnym można się stać,
- Niepełnosprawności można dożyć

Dwie trzecie osób o ograniczonej mobilności to osoby starsze.

Źródło: gazeta.pl

CZYNNIKI WPŁYWAJĄCE NA AKTYWNOŚĆ SPOŁECZNĄ W PRZESTRZENI PUBLICZNEJ

Na podstawie: Wysocki M. „Projektowanie otoczenia dla osób niewidomych. Pozawzrokowa percepcja przestrzeni” 2010, s. 20

Prawo międzynarodowe zachęca do promowania idei projektowania uniwersalnego (projektowania dla wszystkich) oraz tworzenia otoczenia dostępnego dla wszystkich.

**PRZEPISY
PRAWNE**

1. 1993 - Standardowe Zasady Wyrównywania Szans

Rezolucja ONZ nr 48/96: i bazujące na nich Deklaracja Barcelońska (1995) oraz Agenda 22 (2001),

2. 2001 - Uchwała Rady Europy ResAP (2001)1

dot. wprowadzenia zasad uniwersalnego projektowania do programów nauczania wszystkich zawodów pracujących nad zbudowanym środowiskiem

3. 2006 - Plan Działań Rady Europy na lata 2006-2015

Zalecenie nr Rec(2006)5

4. 2006 - Konwencja Praw Osób Niepełnosprawnych

Rezolucja ONZ nr 61/06

5. 2010 - Europejska strategia w sprawie niepełnosprawności 2010-2020:

Odnowione zobowiązanie do budowania Europy bez barier. Komunikat Komisji Europejskiej KOM(2010) 636

RATYFIKACJA KONWENCJI ONZ o prawach osób niepełnosprawnych:

Ratyfikacja Konwencji nastąpiła 6 września 2012 r.,
poprzez złożenie podpisu Prezydenta RP.

Konwencja ONZ o prawach osób niepełnosprawnych została przyjęta w grudniu 2006 r. na sesji Zgromadzenia Ogólnego ONZ i weszła w życie 3 maja 2008 r. Do połowy marca 2012 r. podpisały ją 153 państwa, a jej stronami jest 112 krajów. Polska podpisała konwencję w marcu 2007 r.

Konwencja zawiera przepisy zakazujące dyskryminowania niepełnosprawnych, a także nakazujące tworzenie warunków do korzystania przez nich z praw na równi z innymi osobami oraz wprowadzenie rozwiązań specjalnie do nich adresowanych. Dokument podkreśla znaczenie, jakie mają dla niepełnosprawnych samodzielność i niezależność. Zwraca uwagę na potrzebę ich udziału w procesach decyzyjnych, a także znaczenie dostępności np. do opieki zdrowotnej, edukacji, informacji, kultury i rekreacji.

źródło: <http://www.niepelnosprawni.gov.pl>

DOSTĘPNOŚĆ ŚRODOWISKA ZABUDOWANEGO:

ARTYKUŁ 9 Konwencji:

1. ***Aby umożliwić osobom niepełnosprawnym samodzielne życie i pełne uczestnictwo we wszystkich sferach życia, Państwa-Strony podejmą stosowne kroki celem zapewnienia osobom niepełnosprawnym dostępu, na równych zasadach z innymi obywatelami, do środowiska fizycznego, transportu, informacji i komunikacji międzyludzkiej, w tym technologii i systemów komunikacyjnych i informacyjnych, oraz do innych udogodnień i usług oferowanych całemu społeczeństwu, zarówno w środowiskach miejskich, jak i wiejskich. Te działania, włącznie z rozpoznawaniem i usuwaniem przeszkód i barier na drodze do dostępności, będą dotyczyć między innymi:***
 - (a) *Budynków, dróg, środków transportu oraz innych obiektów, w tym szkół, mieszkalnictwa, ośrodków medycznych i miejsc pracy;*
 - (b) *Usług informacyjnych, komunikacyjnych i innych, w tym usług elektronicznych, jak również usług w zakresie pomocy w nagłych wypadkach.*

DOSTĘPNOŚĆ ŚRODOWISKA ZABUDOWANEGO:

ARTYKUŁ 9 Konwencji:

2. Państwa Strony podejmą również odpowiednie środki w celu:

- (a) opracowywania, ogłaszania i monitorowania wdrażania minimalnych standardów i wytycznych w sprawie dostępności urządzeń i usług ogólnie dostępnych lub powszechnie zapewnianych,*
- (b) zapewnienia, że instytucje prywatne, które oferują urządzenia i usługi ogólnie dostępne lub powszechnie zapewniane, będą brały pod uwagę wszystkie aspekty ich dostępności dla osób niepełnosprawnych,*
- (c) zapewnienia szkolenia wszystkim zainteresowanym na temat dostępności dla osób niepełnosprawnych,*
- (d) zapewnienia w ogólnodostępnych budynkach i innych obiektach oznakowania w alfabecie Braille'a oraz w formach łatwych do czytania i zrozumienia,*

RÓWNOPRAWNY DOSTĘP I SAMODZIELNE ŻYCIE

ARTYKUŁ 19 Konwencji:

Samodzielne życie i integracja społeczna

Państwa-Strony uznają prawo wszystkich osób niepełnosprawnych do życia w społeczności, i do dokonywania wyborów na równi z innymi obywatelami, oraz podejmą skuteczne i stosowne działania, aby ułatwić osobom niepełnosprawnym korzystanie z wyżej wymienionego prawa oraz ich pełną integrację i uczestnictwo w życiu społecznym, w tym zagwarantują, iż:

(c) ogólnie dostępne usługi i obiekty będą dostępne na równych zasadach dla osób niepełnosprawnych oraz będą dostosowane do ich potrzeb.

„Trzy kryteria stanowią o jakości

**trwałość,
użyteczność
i piękno" –**

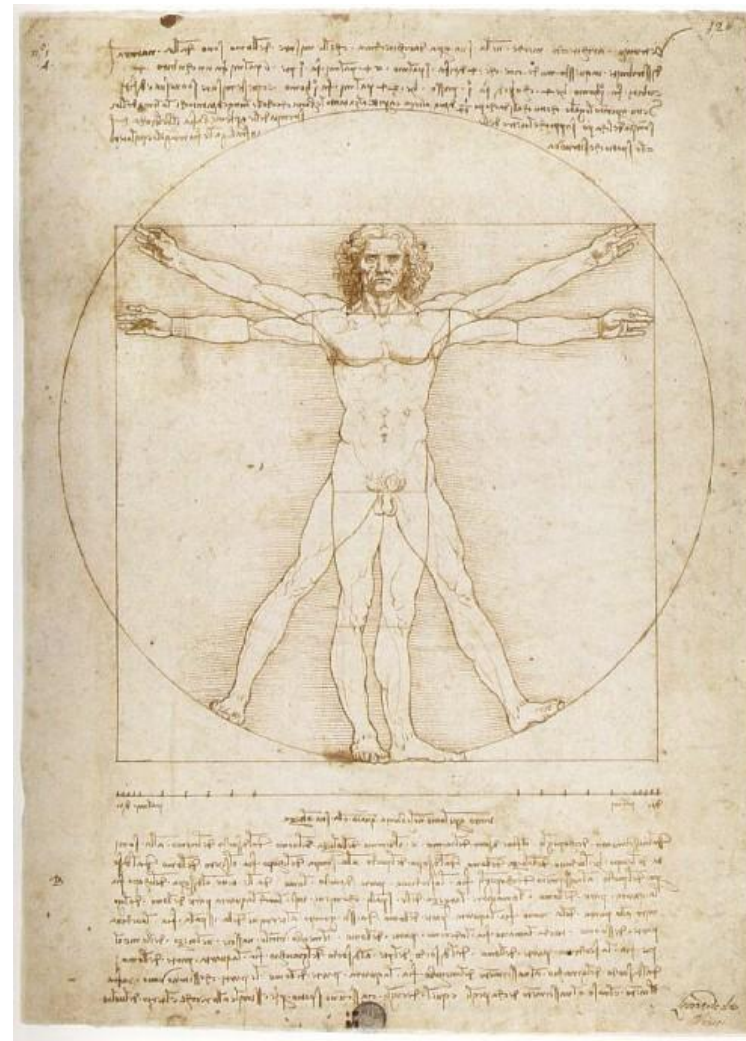
Witruwiusz

Człowiek witruwiański

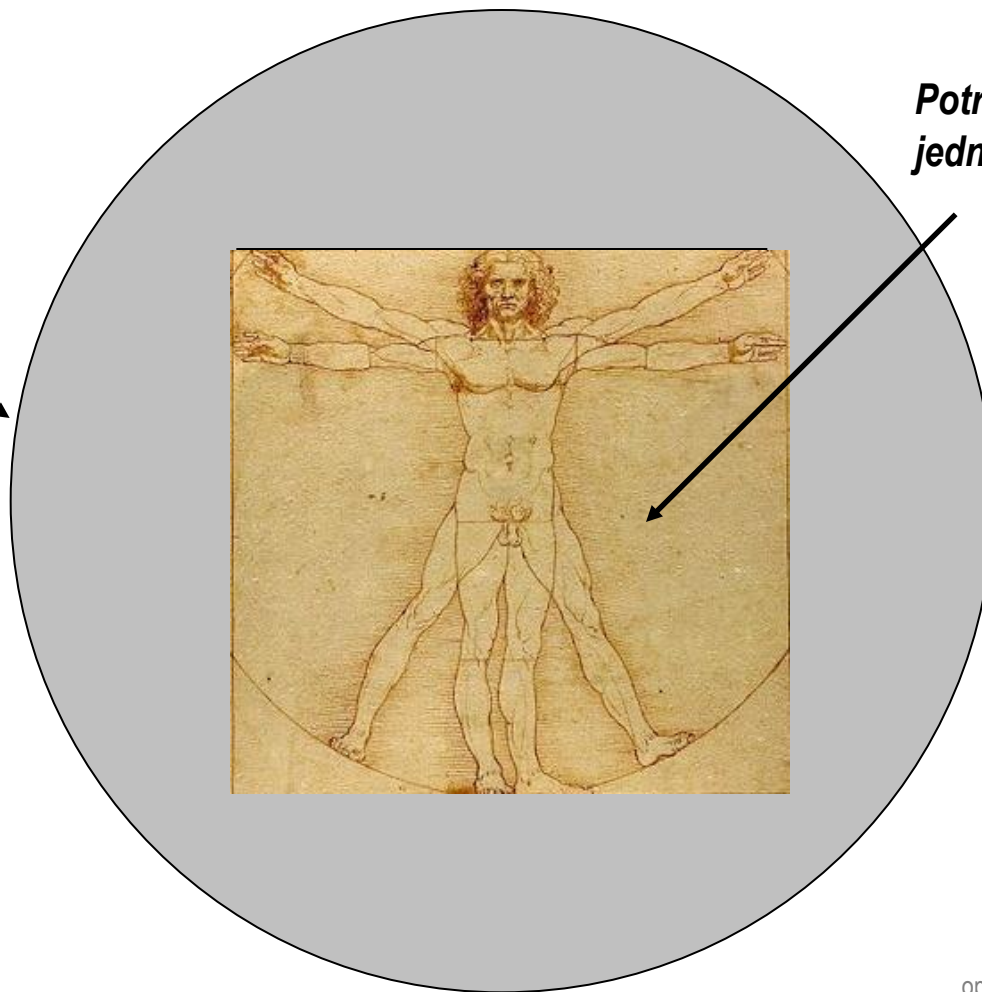
Rysunek **Witruwiusza** na temat proporcji ludzkiego ciała. Rysunek ten upowszechnił **Leonardo da Vinci** około 1490 roku.

PANEL: JAK PROJEKTOWAĆ UNIWERSALNIE?

OBSZARY PROJEKTOWANIA

Potrzeby funkcjonalne człowieka

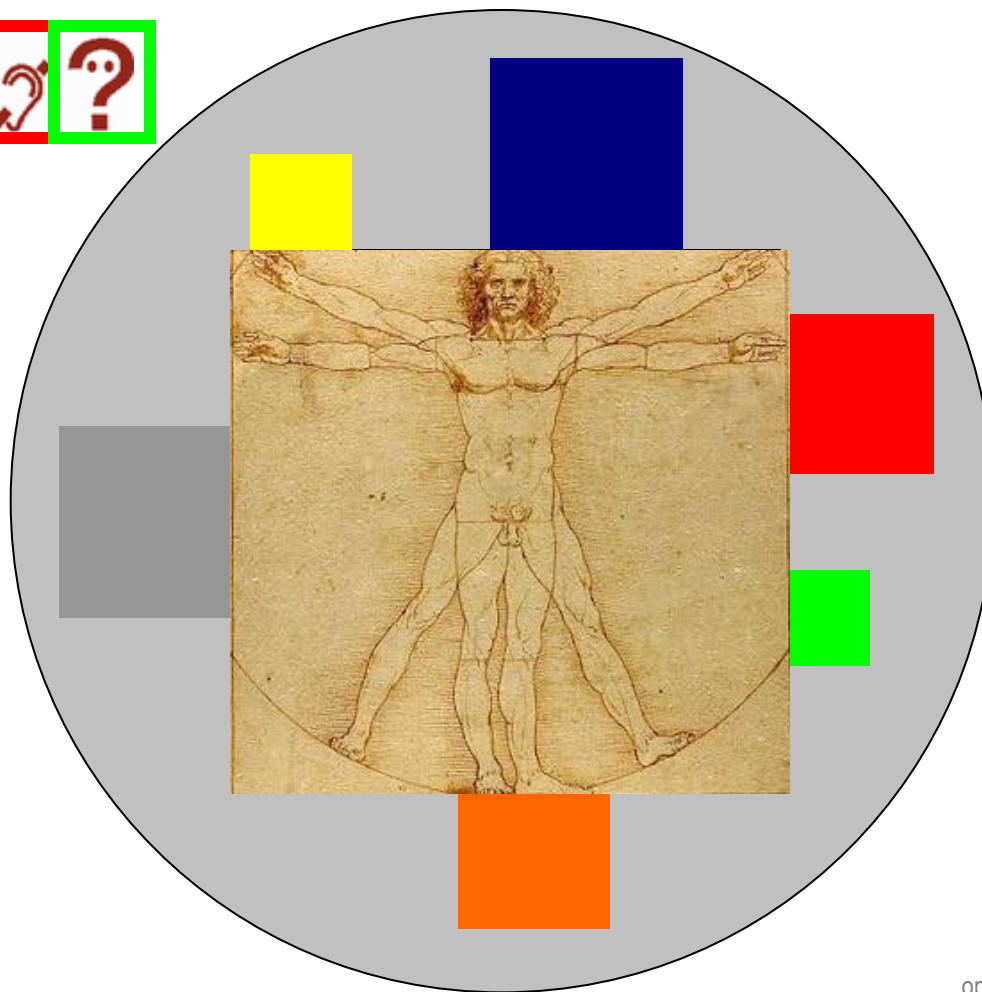
Potrzeby przyporządkowane do jednolitego modelu człowieka

oprac. M. Wysocki na podstawie prezentacji EIDD

PANEL: JAK PROJEKTOWAĆ UNIWERSALNIE?

PROJEKTOWANIE PRZESTRZENI Z UWZGLĘDNIENIEM POTRZEB OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

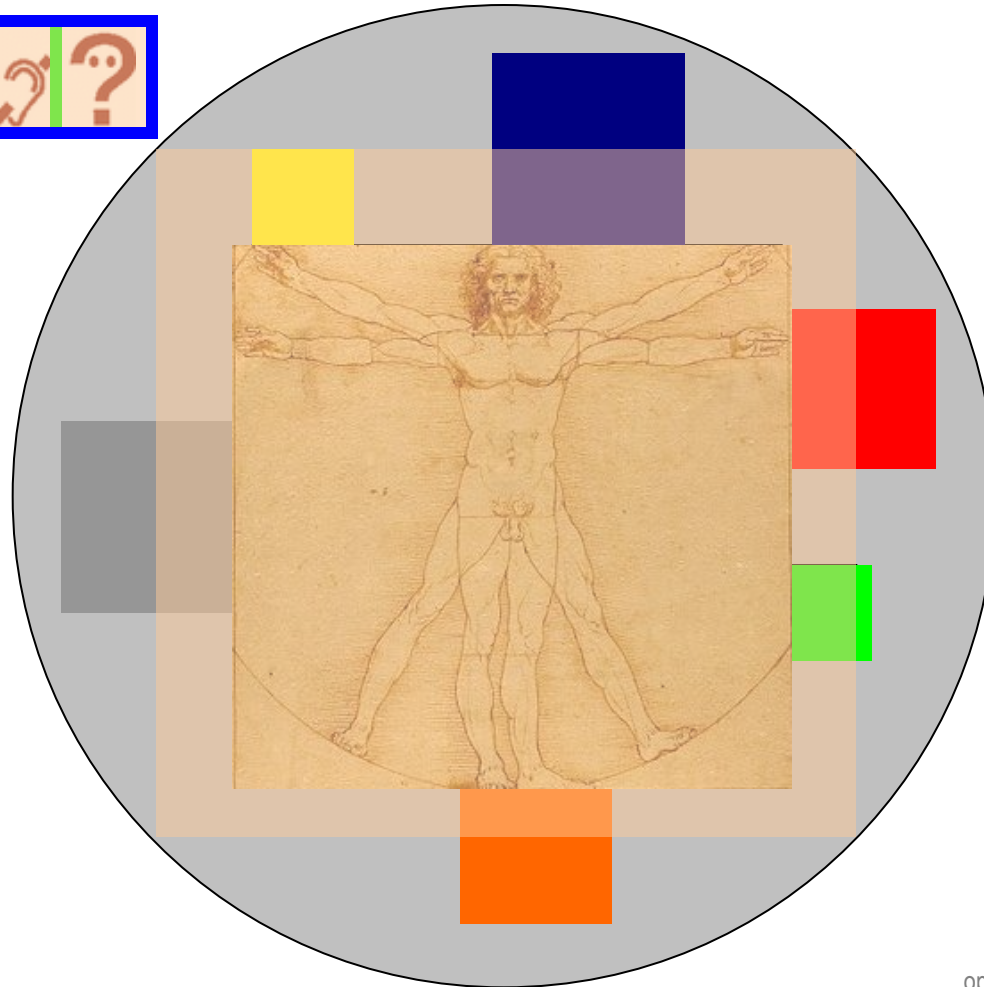

oprac. M. Wysocki na podstawie prezentacji EIDD

PANEL: JAK PROJEKTOWAĆ UNIWERSALNIE?

PROJEKTOWANIE UNIWERSALNE

oprac. M. Wysocki na podstawie prezentacji EIDD

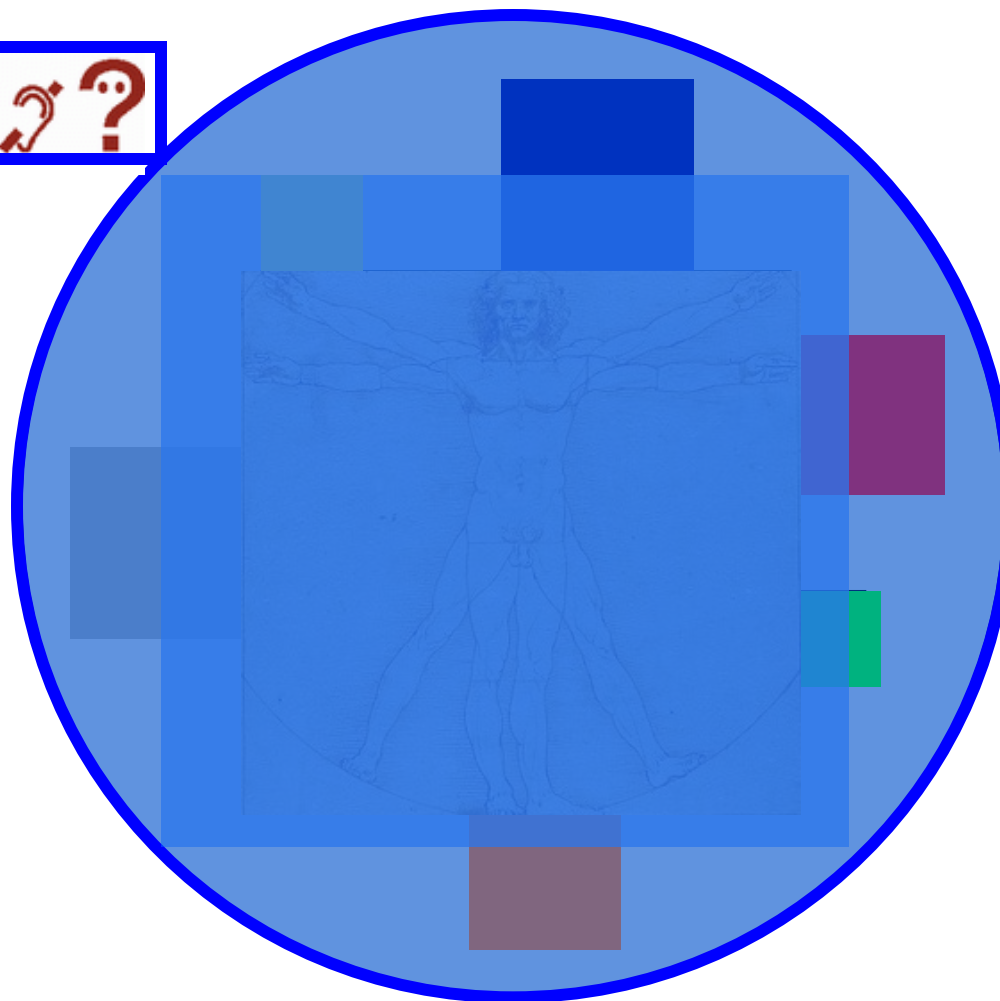

PANEL: JAK PROJEKTOWAĆ UNIWERSALNIE?

PROJEKTOWANIE UNIWERSALNE

=

PROJEKTOWANIE DLA WSZYSTKICH

oprac. M. Wysocki na podstawie prezentacji EIDD

PANEL: JAK PROJEKTOWAĆ UNIWERSALNIE?

PROJEKTOWANIE UNIWERSALNE

=

PROJEKTOWANIE DLA WSZYSTKICH

wrażliwość emocjonalna

odczuwanie
temperatury

zmysł równowagi

zmysł dotyku

xyz

widzenie

słyszenie

poruszanie się

zdolność rozumienia

powonienie

oprac. M. Wysocki na podstawie prezentacji EIDD

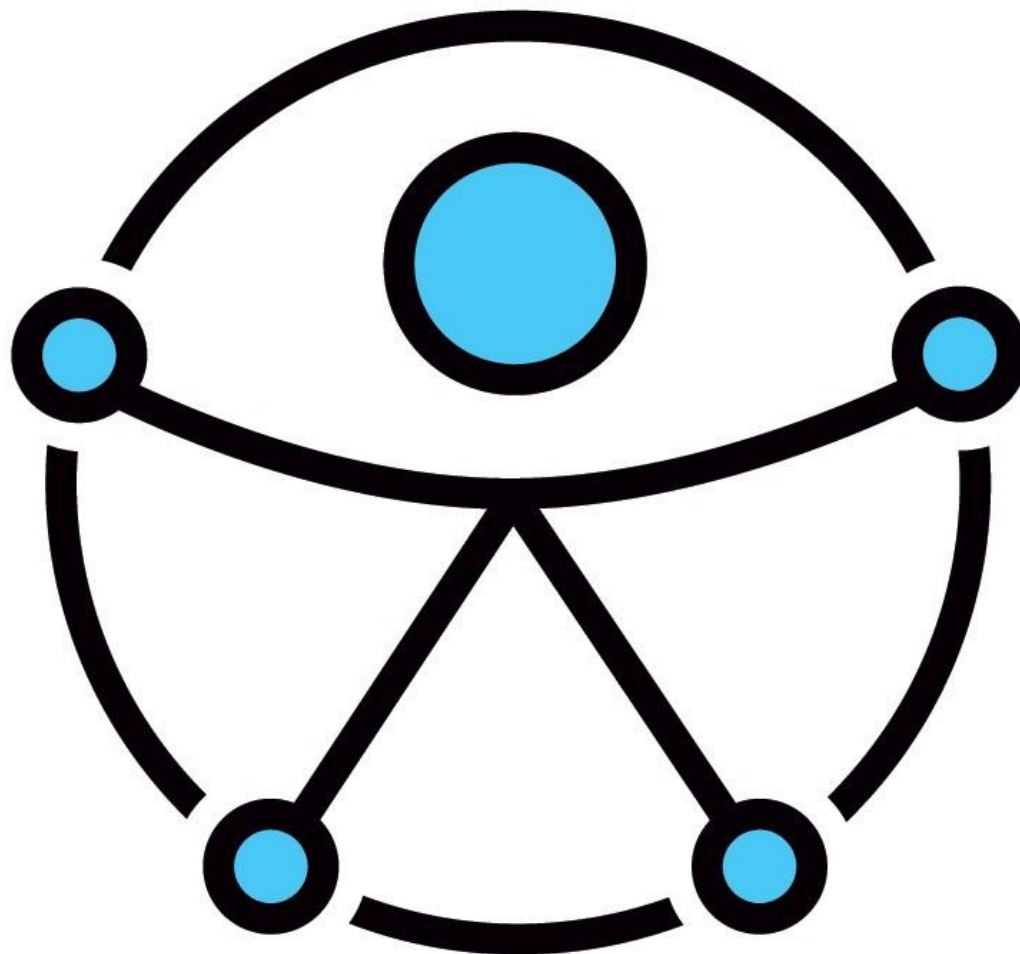
UNIVERSAL DESIGN POWINIEN STAĆ SIĘ STANDARDEM W PROJEKTOWANIU

PANEL: JAK PROJEKTOWAĆ UNIWERSALNIE?

PROJEKTOWANIE UNIWERSALNE

=

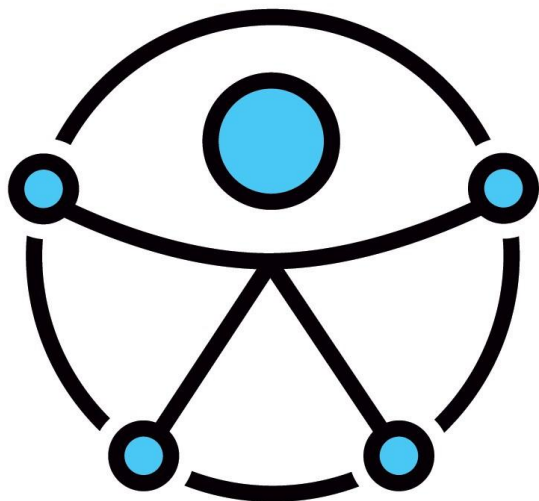
PROJEKTOWANIE DLA WSZYSTKICH

MIĘDZYNARODOWE LOGO DOSTĘPNOŚCI

PROJEKTOWANIE UNIWERSALNE

Definicja projektowania uniwersalnego propagowana przez Center of Universal Design Uniwersytetu Północnej Karoliny (USA) brzmi następująco:

„Projektowanie uniwersalne jest to projektowanie produktów i środowiska, które mogą być użytkowane przez wszystkich ludzi, w możliwie największym stopniu, bez potrzeby adaptacji lub specjalistycznego projektowania” (Ron Mace)

źródło: http://www.design.ncsu.edu/cud/about_ud/about_ud.htm

Definicja Projektowania Uniwersalnego została podparta siedmioma zasadami:

1. **Użyteczność dla osób o różnej sprawności** (*ang. Equitable Use*),
2. **Elastyczność w użytkowaniu** (*ang. Flexibility in Use*),
3. **Proste i intuicyjne użytkowanie** (*ang. Simple and Intuitive Use*),
4. **Czytelna informacja** (*ang. Perceptible Information*),
5. **Tolerancja na błędy** (*ang. Tolerance for Error*),
6. **Wygodne użytkowanie bez wysiłku** (*ang. Low Physical Effort*),
7. **Wielkość i przestrzeń odpowiednie dla dostępu i użytkowania** (*ang. Size and Space for Approach and User*)

Jako twórców siedmiu zasad projektowania uniwersalnego przyjmuje się: Bettye Rosse Connell, Mike Jones, **Ron Mace**, Jim Mueller, Abir Mullick, Elaine Ostroff, Jon Sanford, Ed Steinfeld, Molly Story i Gregg Vanderheiden: *The Principles of Universal Design* [online]. NC State University, 1997

8. **Percepcja równości** (*ang. Perception of Equality*),

(Kondrad Kaletsch 2009) którą definiuje się w następujący sposób: „Projekt winien minimalizować możliwość postrzegania indywidualnego jako dyskryminujące.”

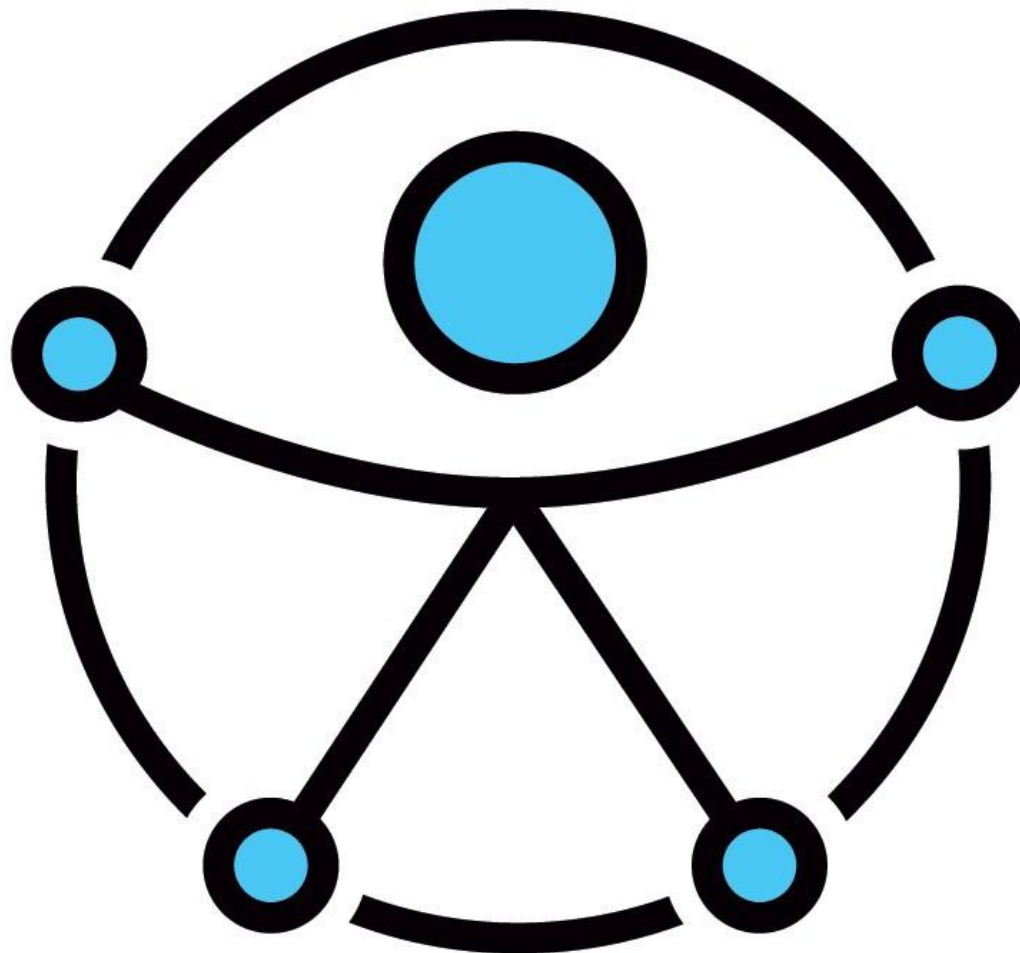
Źródło: M. Wysocki. Projektowanie otoczenia dla osób niewidomych. Pozawzrokowa percepcja przestrzeni, Gdańsk, 2010

PANEL: JAK PROJEKTOWAĆ UNIWERSALNIE?

PROJEKTOWANIE UNIWERSALNE

=

PROJEKTOWANIE DLA WSZYSTKICH

ZAPRASZAM DO DYSKUSJI